Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö

Hallintovaliokunta 17.10.2024

Asia: HE 140/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Teema: Henkilöstövaikutusten huomioon ottaminen

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry (myöh. JUKO) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen. JUKOn lausunto keskittyy esityksen henkilöstövaikutusten huomioon ottamiseen lakia säädettäessä.

JUKO on lausuntopalveluun antamassaan lausunnossa 15.8.2024 korostanut, että mikäli toimipisteistä säädetään jatkossa asetuksen sijaan työjärjestyksellä, se ei saa muuttaa henkilöstön asemasta säädettyä palvelussuhteiden ehtoihin ja viran sijoittamiseen liittyvää turvaa.

Henkilöstön osallistaminen valtion yhteistoimintalain mukaisesti

Henkilöstönäkökulmasta toimipisteen perustamisen ja lakkauttamisen vaikutukset tuovat samantapaisia sijainti, tehtäväjärjestely ja palkkauskysymyksiä riippumatta siitä, millä tasolla päätös syntyy. Oleellista on, että ennen päätöksentekoa henkilöstölle annetaan vaikutusmahdollisuudet Valtion yhteistoimintalain (1233/2013) mukaisesti. Asian käsittely yhteistoiminnassa on omiaan lieventämään ja tuomaan henkilöstölle tärkeät kysymykset käsittelyyn ja vaihtoehtoja työnantajan kanssa ennen niiden toteutustapojen valintaa sekä edesauttaa työnantajaa muutoksen onnistuneessa läpiviennissä, mihin olisi hyvä viitata myös esityksen perustelutekstin henkilöstövaikutuksissa.

Palkkatason turvaaminen normeihin perustuvissa muutostilanteissa

Valtion yleisen virka- ja työehtosopimuksen sopimuskaudelle 2023-2025 tehdyn allekirjoittamispöytäkirjan liitteessä (Eräät määräykset palkkatason turvaamiseksi) on määritelty valtion yleiset palkkasuojasäännökset muutostilanteita varten. Liitteen kohta 2 on luotu antamaan turvaa lailla tapahtuviin muutostilanteisiin. Kun nyt hallituksen esityksessä säädöstasoa esitetään laskettavaksi työjärjestyksen varaan, kyse on edelleenkin normipohjaisesta ja työnantaja-aloitteisesta organisaatiomuutoksesta. Palkkasuojan tulisikin toteutua jatkossa työjärjestyksiin perustuvissa toimipaikkamuutoksissa toimia vastaavalla tavalla suhteessa yksittäiseen virkamieheen, vaikka muutos tehdään nyt alempiasteisella normilla. Yksittäisen virkamiehen ja työntekijän kohdalla toimipaikkamuutos voi johtaa tehtävämuutoksiin ja tätä kautta palkanlaskutilanteisiin, ellei palkkasuojasta olisi virka- ja työehtosopimusteitse sovittu.

JUKO pitää tärkeänä, että hallituksen esityksen henkilöstövaikutuksiin kirjataan, että valtion muutostilanteisiin sovittua palkkasuojaa koskevat säännökset tulevat sovellettaviksi jatkossakin lakiperusteisia muutoksia vastaavasti, kun työnantaja tekee organisaatiomuutoksia työjärjestystään muuttamalla.

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö

Valtion henkilöstöstrategia2030 käyttöön

Yksittäiselle virkamiehelle ja työntekijälle toimipaikkamuutokset voivat merkitä työskentelypaikan muutoksia, tehtävien muuttumista ja myös työpaikan menetystä. Työnantajalla on muutostilanteissa myös uudelleensijoitus- ja uudelleenkoulutusvelvollisuus. Säästö- ja tuloksellisuuspaineista riippumatta ja myös niiden takia valtion tulee kantaa vastuuta omasta henkilöstöstään. Tätä varten valtiolle on hyväksytty 1.2.2024 yhteinen henkilöstöstrategia vuoteen 2030, jota virastojen tulisi soveltaa arjessaan muutosten läpiviennissä omien strategioidensa rinnalla. Valtion uuden yhteisen henkilöstöstrategian mahdollisuuksia tulisikin hyödyntää muutoksissa täysimääräisesti.

Helsingissä 15.10.2024

JUKO ry:n puolesta

Kari Eskola, neuvottelupäällikkö
lisätiedot: kari.eskola@juko.fi, p. 040 5905693